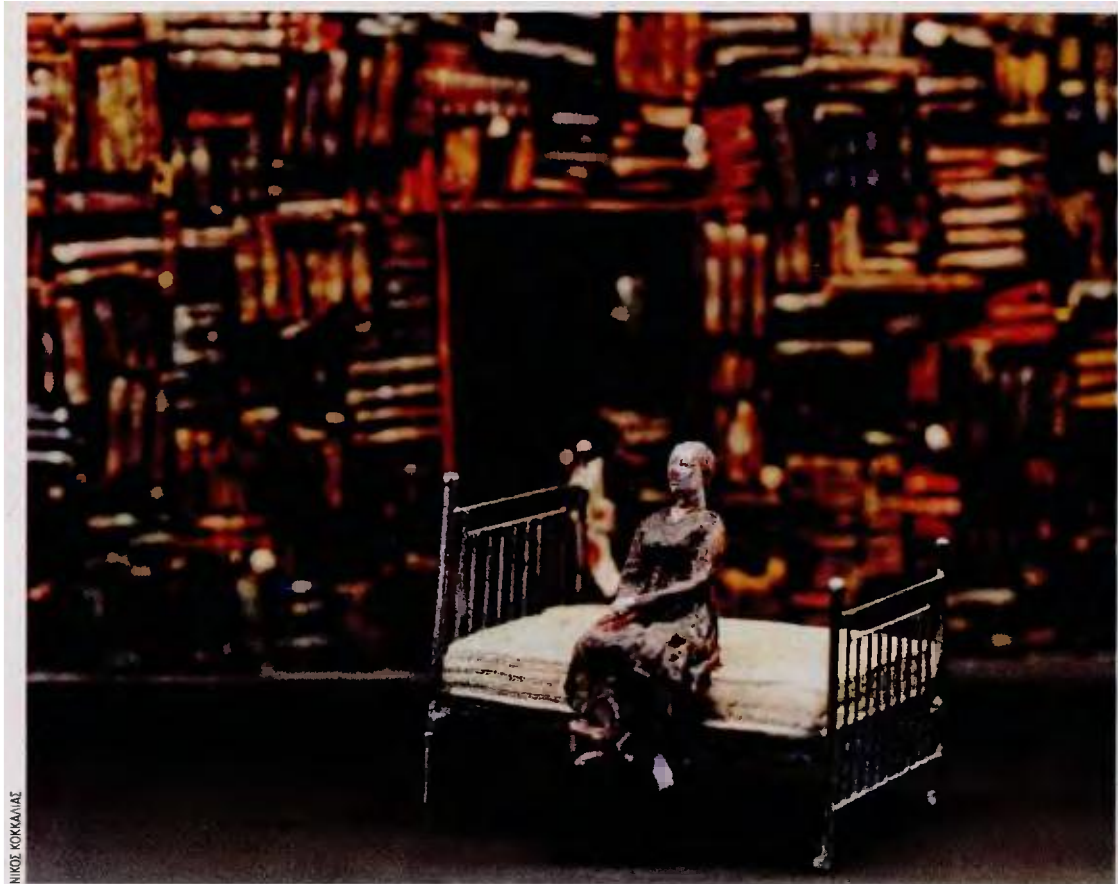

1. Ο ΚΥΝΙΚΟΣ ΡΟΜΑΝΤΙΚΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΤΕΧΝΕΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 18/03/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 18/03/2018

Σελίδα: 3

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

Το σκηνικό του Στέφανου Λαζαρίδη για το έργο του Δημήτρη Δημητριάδη «Η αρχή της ζωής» (θέατρο Αμόρε, 1995), από τις ελάχιστες φορές στην 40χρονη καριέρα του, που ανέλαβε και τη σκηνοθεσία μιας παράστασης.

Ο κυνικός ρομαντικός Στέφανος Λαζαρίδης

Αφιέρωμα στον διεθνή σκηνογράφο από τη Λυρική Σκηνή

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

«ΦΑΝΤΑΣΤΕΙΤΕ να αναδύονται οι χορωδοί μέσα από το νερό και να τραγουδούν το *Va pensiero*», λέει ο Αντώνης Βολανάκης στην ομάδα των πρωτοετών φοιτητών της Αρχιτεκτονικής που ξεναγεί και επιχειρεί να επαναλάβει χαμπλόφωνα ένα από τα δημοφιλέστερα χορωδιακά όχι μόνο του Βέρντι («Ναμπούκο») αλλά του λυρικού θεάτρου εν γένει. Μπροστά μας το πλωτό σκηνικό του Στέφανου Λαζαρίδη που είχε σχεδιάσει για το Φεστιβάλ της Μπρέγκεντς (1991). Αλλά πριν προλάβουμε να χορτάσουμε το υποβλητικό κομψοτέχνημα πίσω από την προθήκη, ο επιμελητής της έκθεσης έχει ήδη στρέψει το ενδιαφέρον των νεαρών επισκεπτών στα διπλανά σχέδια και φωτογραφίες: «...Όμως η αγαπημένη του όπερα ήταν τα «Ελληνικά Πάθη» του Μπόκουσλαφ Μάρτινου βασισμένη στο «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται» του Καζαντζάκη», εξηγεί.

Σάββατο μεσημέρι, ο τέταρτος όροφος της Εθνικής Βιβλιοθήκης στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος είναι γεμάτος από νέους, κυρίως, ανθρώπους, αλλά και οικογένειες με παιδιά, ένα κοινό πολυπληθές και πολύμορφο. Για τον εικαστικό και επιμελητή Αντώνη Βολανάκη, που μαθήτευσε δίπλα στον Στέφανο Λαζαρίδη επί περίπου μία δεκαετία, στο Λονδίνο και ειδικότερα στην Εθνική Όπερα της Αγγλίας, ήταν η τέταρτη ξενάγηση της ημέρας. Η έκθεση-αφιέρωμα στον διεθνή σκηνογράφο (1942 - 2010), που παρουσιάζει η Εθνική Λυρική Σκηνή, εκτός από αισθητική απόλαυση και συγκίνηση, προσφέρει μια καλειδοσκοπική προσέγγιση του έργου αυτού του «κυνικού ρομαντικού» –όπως περιέγραφε ο ίδιος τον εαυτό του– χωρίς να αποφεύγει κανείς μελαγχολικές σκέψεις.

Δημόσια αναγνώριση

Η θητεία του, πολύ σύντομη, ως καλλιτεχνικός διευθυντής της ΕΛΣ (2006-2007) –ήρθε στην Ελλάδα αφήνοντας μια διεθνή καριέρα και ολόκληρη ζωή στο Λονδίνο– η θυελλώδης απόμάκρυνσή του δεν τον άφησαν να προχωρήσει αυτό που ήδη είχε αρχίσει: την ανανέωση, εξωστρέφεια, εκτίναξη της Λυρικής στον 21ο αιώνα. Γι' αυτό και η πρωτοβουλία του νυν καλλιτεχνικού διευθυντή Γιώργου Κουμεντάκη δίνει, εκτός από τα 40 χρόνια δημιουργίας του Στέ-

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Ο επιμελητής της έκθεσης Αντώνης Βολανάκης ξεναγεί φοιτητές.

«Δεν ήταν δύσκολος, ήταν απαιτητικός κυρίως από τον εαυτό του. Είχε πάθος και βαθύ ένστικτο για το αντικείμενο της εργασίας του».

φανου Λαζαρίδη και το μέτρο της δημόσιας αναγνώρισης και εμμέσως, οφειλόμενης, συγγνώμης. «Ήταν δύσκολος συνεργάτης ο Λαζαρίδης όπως διαδιδόταν;», ρωτάμε τον κ. Βολανάκη: «Δεν ήταν δύσκολος, ήταν απαιτητικός κυρίως από τον εαυτό του. Είχε πάθος και βαθύ ένστικτο για το αντικείμενο της εργασίας του».

Η παρουσίαση στον τέταρτο όροφο με τα περίπου 1.000 εκθέματα έχει μια κεντρική ιδέα: τον κύβο. Δωμάτια κύβοι, μέσα στα οποία ο επισκέπτης μπορεί να παρακολουθήσει βίντεο από όπερες, ή να συνθέσει το παζλ μιας εντυπωσιακής καριέρας με συνεργασίες που άφησαν εποχή, με σκηνοθέτες όπως ο Γιούρι Λιουμπιμόφ, ο Ντέιβιντ Πάουντινι, ο Στίβεν Πίμλοτ.

Σε έναν κύβο διαπιστώνουμε ότι το 1993 ο Λαζαρίδης σκηνοθέτησε και σχεδίασε την αμερικανική περιοδεία του pop συγκροτήματος Duran Duran! Ο Νικ Ρόουντς παρακολουθούσε όλες τις παραγωγές του Λαζαρίδη στην Εθνική Όπερα της Αγγλίας και ήταν φανατικός οπαδός του. Γι' αυτό τον λόγο του ζήτησε να συνεργαστεί μαζί τους. Πανοπτική θέση είχε στη σκηνογραφία του μια τεράστια στρογγυλή οθόνη προβολής, που λειτουργούσε ως μάτι, με διαρκώς εναλλασσόμενα βίντεο.

Και θα πρέπει να ήταν μάλλον από τις λίγες φορές που πρωταγωνίστησε το «στρογγυλό» και όχι ο κύβος, σε σκηνογραφική σύλληψή του. Ο κύβος έχει λειτουργήσει, αναλόγως, ως οικία, φυλακή του μυαλού, πλοίο, τάφος, τρισδιάστατη παγίδα θανάτου... Όπως έχει πει ο ίδιος: «Το αντικείμενο που δίνει απαντήσεις για πολλά πράγματα σ' εμένα, για μένα – ο κύβος: τι είναι μεταφυσικά, πόσο μεγάλος είναι, τι περιέχει, τι αποκλείει όταν θέλεις να παρουσιάσεις τον κύβο ως πράγμα, ως δυναμική, αλλά ποτέ δεν αποκαλύπτεις τι έχει μέσα. Ή το αποκαλύπτεις: είναι ένα δοχείο πραγμάτων, του μέλλοντος, του παρελθόντος, του παρόντος».

Ο επιμελητής της έκθεσης και μαθητής του βλέποντας μια εικόνα από «ριγμένα» στη θάλασσα βράχια στα δυτικά Χανιά, ανακάλυψε στη μνήμη τους κύβους: «Σκέφτηκα ότι έρχεται ένα χέρι και ρίχνει τους κύβους από ψηλά και όπως σταθούν στο έδαφος». Ούτως ή άλλως, ο χώρος για τον Λαζαρίδη ήταν «η σύγκλιση οράματος και όρασης, φαντασιακού και πραγματικού, πνευματικότητας και σωματικότητας, η εστία ενός πολυμορφικού ασυνειδήτου».

Στην Αγγλία

Η έκθεση στην Εθνική Βιβλιοθήκη στηρίζεται κατά 95% στο αρχείο ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ και περιλαμβάνει υλικό από μακέτες και σχέδια κοστομιμών, φωτογραφίες παραστάσεων, αλληλογραφία, μακέτες, μικρά αντικείμενα υπό κλίμακα από διάφορες μακέτες, σκηνοθετικές και φωτιστικές οδηγίες, αποκόμματα Τύπου, κ.ο.κ. «Στο Μουσείο Victoria & Albert έχουν τεράστιο αρχείο, ενώ στο Εθνικό Θέατρο της Αγγλίας είναι όλη η βιβλιοθήκη του Στέφανου Λαζαρίδη. Ο άνθρωπος αυτός είναι η ιστορία της ευρωπαϊκής όπερας. Η έκθεση θα έπρεπε να ταξιδέψει τουλάχιστον στην Αγγλία», προσθέτει ο κ. Βολανάκης. Θεωρεί αναγκαίο να αναφερθούν τα ονόματα τριών γυναικών για την καθοριστική συμβολή τους στην έκθεση: της Ορσίας Σοφρά, της Τζέννης Νομικού και της Μαρίας Αλεξίου.

Φεύγοντας, ρίχνω μια ματιά στο βιβλίο των επισκεπτών. Ξεχωρίζω ένα σχόλιο που αποτυπώνει και τη δική μου διάθεση: «Πρέπει να ξανάρθω οπωσδήποτε! Δεν τη χόρτασα... Ευτυχώς που παρατείνεται». Ελπίζουμε ως το τέλος της άνοιξης.